

Werk in uitvoering: Belgisch sociaal beleid op de schop

27 november 2020

door:

[Stefan Bemelmans](#) in [Law](#)

Na 493 dagen van intensieve onderhandelen kent België een nieuwe federale regering¹. Het grootste bedrag dat voor het nieuwe beleid is vrijgemaakt wordt geïnvesteerd in het sociaal beleid, namelijk 2,3 miljard euro van de in totaal 3,2 miljard euro. De doelstelling van de federale regering is om de sociale zekerheid te beschermen en de financiering op lange termijn veilig te stellen. Dientengevolge wordt zowel het stelsel van de sociale zekerheid als het pensioenstelsel de komende jaren flink gemoderniseerd. Deze bijdrage analyseert het sociaal beleid waarbij duidelijk wordt dat de eerste pensioenpijler – het wettelijk pensioen – wordt verstevigd en de tweede pensioenpijler – het werkgeverspensioen – wordt uitgebreid.²

De wettelijke pensioenen staan onder druk...

Net zoals in vele andere Europese lidstaten komt ook in België de eerste pensioenpijler vanwege stijgende vergrijzingsuitgaven onder druk te staan. Om dit te ondervangen stelt de federale overheid de onderstaande drie beleidsinitiatieven voor.

Deeltijd pensioen en pensioenbonus

Allereerst ziet de federale overheid het creëren van werkgelegenheid als prioriteit. Er wordt namelijk gestreefd naar een betere arbeidsmobiliteit voor werkzoekenden tussen de verschillende arbeidssectoren en arbeidsregio's. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar een minimale werkgelegenheidsgraad van 80% in 2030. Om deze doelstellingen te kunnen bereiken, wordt geïnvesteerd in het optrekken van de loopbaanduur van (oudere) werknemers.

Hiervoor wordt enerzijds een deeltijd pensioen en anderzijds (opnieuw) een pensioenbonus ingevoerd.³ Het deeltijd pensioen wordt een aanvullende maatregel inzake het einde van de loopbaan en staat voor alle werkenden open.⁴ De pensioenbonus moet bewerkstelligen dat werknemers die langer doorwerken meer

pensioen opbouwen. Alle werkenden zullen vanaf het moment dat zij voldoen aan de regels voor het vervroegd pensioneren deze pensioenbonus opbouwen.

Verhoging wettelijk minimumpensioen

Naast deze twee maatregelen wordt eveneens het minimumpensioen verhoogd richting 1.500 euro netto voor een volledige loopbaan van 45 jaar⁵. Bij een onvolledige loopbaan wordt het bedrag pro rata verminderd.

Met inachtneming van de voor deze maatregel voorziene begroting blijkt deze doelstelling van de federale overheid nagenoeg onmogelijk te zijn. Volgens CD&V-voorzitter Joachim Coens is er echter sprake van een "duidelijke ambitie", maar is er volgens open VLD-voorzitter Egbert Lachaert "geen garantie dat je effectief 100 procent op 1.500 euro netto eindigt"⁶.

... waardoor het belang van werkgeverspensioenen toeneemt

Aanvullende pensioenplan voor alle werknemers

Aangezien de houdbaarheid van wettelijke pensioenen steeds verder onder druk komt te staan neemt het belang van werkgeverspensioenen verder toe⁷. De federale regering streeft derhalve naar een zo snel als mogelijke invoering van een aanvullend pensioenplan voor alle werknemers. Dit pensioenplan moet minimaal een bijdrage van 3% van het brutoloon van de werknemer omvatten.

Dit beleidsinitiatief past binnen het door de Europese Commissie recent gepubliceerde actieplan om de kapitaalmarktunie te versterken⁸. In dit actieplan worden namelijk door de Europese Commissie aanbevelingen aangedragen om het pensioensparen te stimuleren in Europese lidstaten waarin momenteel voornamelijk wordt geleund op de wettelijke pensioenen.

Verhogen beleggingsrendement⁹

Voor pensioenfondsen en verzekeraars wordt daarnaast nadrukkelijk gestreefd naar een duurzaam beleggingsbeleid dat voldoet aan de ESG-factoren. Teneinde het rendement van aanvullende pensioenvoorzieningen te verhogen wordt tegelijkertijd gestreefd naar een verlaging van de kosten die verbonden zijn aan de pensioendienstverlening van pensioenfondsen en verzekeraars. Hierbij wordt in samenwerking met de stakeholders ook onderzocht met welke juridische belemmeringen pensioenfondsen en verzekeraars worden geconfronteerd.

Verbeterde pensioeninformatie

Daarnaast wordt het online pensioenportaal mypension.be verder uitgebouwd. Doelstelling is namelijk om zowel een correcter als een vollediger beeld te geven van de financiële toekomst van de (toekomstige) gepensioneerde. Om aan deze doelstelling te kunnen beantwoorden wordt de informatie die op dit pensioenportaal is opgenomen uitgebreid waardoor voortaan alle opgebouwde pensioenen worden weergegeven. Positief is dat ook de in het buitenland opgebouwde pensioenen voortaan zullen worden weergegeven¹⁰.

Bouwverkeer in aantocht: hervorming pensioenstelsel

Met inachtneming van het voorgaande kan worden gesteld dat de nieuwe federale regering veel aandacht besteedt aan het sociaal beleid. Het Belgische pensioenstelsel staan enorm onder druk en dat geeft aanleiding om in bijzonder de eerste en de tweede pensioenpijler flink te verbouwen. De nieuwe minister van Pensioenen (mevrouw Karine Lalieux) heeft derhalve de opdracht om op 1 september 2021 een voorstel aan de Ministerraad voor te leggen aan de hand waarvan het Belgische pensioenstelsel kan worden hervormd.¹¹ Deze hervorming moet bewerkstellingen dat zowel de financiële als de sociale houdbaarheid van het Belgische pensioenstelsel ook voor de periode na 2040 kan worden gegarandeerd.

1: Voor een grensoverschrijdende analyse van het regeerakkoord van de nieuwe Belgische federale regering wordt verwezen naar S.H.W.A. Bemelmans, '[De overeenkomst tussen Le Quattro Stagioni en de Brabançonne](#)', ITEM Blogs 27 november 2020.

2: Voor een nadere analyse van het sociaal beleid en het pensioenbeleid van de federale regering wordt verwezen naar de decembereditie van het Vakblad Grensoverschrijdend Werken; S.H.W.A. Bemelmans, 'Het pensioenbeleid van de nieuwe Belgische federale regering', Vakblad Grensoverschrijdend Werken 2020/35.

3: België kende reeds een pensioenbonus. Deze pensioenbonus werd echter geschrapt op 1 januari 2015.

4: Onder werkenden vallen zowel werknemers als zelfstandigen en ambtenaren.

5: Ook Duitsland kent met ingang van 1 januari 2021 een variant van een minimumpensioen (Grundrente). Voor een analyse naar de Duitse Grundrente wordt gewezen op het vijfde dossier van de ITEM Grenseffectenrapportage 2020; <https://itemcrossborderportal.maastrichtuniversity.nl/link/id/SAD4AGlvuAV63PMc>.

6: Zie nader G. Paelinck, 'Minimumpensioen van 1.500 euro netto? Open VLD-voorzitter Lachaert: "Geen garantie, wel substantiële verhoging"', VRT NWS 4 oktober 2020, www.vrt.be/vrtnws/nl (zoek op minimumpensioen).

7: Voor een nadere onderbouwing wordt onder meer gewezen op Europese Commissie, The 2018 Ageing Report, Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie 2018 en Europese Commissie, Pension Adequacy Report 2018: current and future income adequacy in old age in the EU (volume 1), Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie 2018.

8: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende een kapitaalmarktenunie ten dienste van mensen en ondernemingen (een nieuw actieplan), COM(2020) 590 definitief.

9: De afkorting ESG staat voor Environmental, Social & Governance.

10: Binnen het Expertisecentrum ITEM wordt door promovendus mr. S.P.M. Kramer promotieonderzoek verricht naar grensoverschrijdende pensioenregisters.

11: De randvoorwaarden waar deze hervorming aan dient te voldoen zijn opgenomen op pagina 16 en 17 van het regeerakkoord; A. De Croo & P. Magnette, Voor een welvarend, solidair en duurzaam België, Brussel 30 september 2020.

© Auteur S.H.W.A. Bemelmans LL.M. – Vrijdag 27 november 2020
ITEM/Maastricht University en Law, Tax & Business Unit UHasselt (Joint PhD)
Mede mogelijk gemaakt door de financiering van de Belgische Provincie
Limburg

Labels:

[ITEM](#), [law](#)